

Til Norges Bank

Tilrådning om å utelukke BAE Systems Plc. fra Statens pensjonsfond utland

17.03. 2016

1 Innledning

Etikkrådet anbefaler å utelukke selskapet BAE Systems Plc.¹ (BAE) fra Statens pensjonsfond utland på grunnlag av selskapets produksjon av sentrale komponenter til kjernevåpen.

Ved utgangen av 2015 eide SPU aksjer i selskapet til en verdi av NOK 3693 millioner, tilsvarende en eierandel på 1,76 prosent.

1.1 Hva rådet har tatt stilling til

Etikkrådet har vurdert fondets investeringer i BAE opp mot retningslinjer for observasjon og utelukkelse fra SPU, § 2(a), som hjemler utelukkelse av selskaper som produserer våpen som ved normal anvendelse bryter med grunnleggende humanitære prinsipper.² Kjernevåpen er blant våpentypene som faller inn under dette.

2 Bakgrunn

BAE inngikk i 2015 en 8 års avtale med amerikanske myndigheter om vedlikehold og oppgraderinger av de amerikanske Trident og Minuteman III-missilene. Dette er missiler som ikke har noen annen funksjon enn å føre kjernevåpen. Etikkrådet har tidligere lagt til grunn at tilvirkning, vedlikehold og oppgraderinger av slike missiler kan sidestilles med første gangs produksjon av sentrale komponenter til kjernevåpen og dermed danner grunnlag for utelukkelse av selskaper fra SPU.³

3 Informasjon fra selskapet

BAE har redegjort for den aktuelle virksomheten i e-post til Etikkrådet.⁴ Selskapet bekrefter her at det har virksomhet knyttet til vedlikehold og oppgraderinger av de overnevnte missilene. BAE er for begge missilprogrammer kontraktør med ansvar for «*systems engineering and integration*», samt virksomhet som omtales som «*platform assessment*», «*logistics support, test & evaluation*» og «*program management and acquisition support*».

4 Etikkrådets vurdering

De aktuelle missilene må etter Etikkrådets vurdering anses som sentrale komponenter til kjernevåpen.

Generelt brukes begrepet *Systems Engineering* («SE») om ulike former for ingeniør-virksomhet knyttet til komplekse produkter. Formålet med SE er overordnet koordinering av

¹ Selskapet har Issuer ID: 111270.

² Retningslinjer for observasjon og utelukkelse fra Statens pensjonsfond utland: <https://lovdata.no/dokument/INS/forskrift/2014-12-18-1793?q=retningslinjer+++pensjonsfond+++utland>.

³ Etikkrådets anbefaling til Finansdepartementet om utelukkelse av selskaper som produserer sentrale komponenter til kjernevåpen, datert 19. september 2005: <http://etikkradet.no/tilradninger-og-dokumenter/tilradninger/kjernevapen/tilradning-19-september-2005-om-uttrekk-av-selskaper-som-produserer-sentrale-komponenter-til-kjernevapen/>

⁴ E-post fra BAE Systems Plc. til Etikkrådet, 1. og 5. februar 2016.

produksjonsprosesser. De øvrige aktivitetene som BAE omtaler, som testing, evaluering, logistikk og programledelse, faller naturlig inn under SE.

SE er sentralt for fremstilling eller oppgradering av komplekse produkter som det her er tale om. Selskap med ansvaret for SE må derfor sies å ha en sentral rolle i produksjonen eller oppgraderingen av produktene.

BAE understreker at det ikke selv er ansvarlig for utviklingsarbeidet knyttet til oppgraderingen av missilene det er tale om («*We do not have any design responsibilities for any upgrades to the weapon system*»). Dette er ikke avgjørende for Etikkrådet; produksjon eller oppgradering kan i denne sammenheng også innebære produksjon eller oppgradering av noe som andre har utviklet.

På bakgrunn av det overstående må BAE Systems Plc. anses å produsere sentrale komponenter til kjernevåpen, og dette er grunnlag for å utelukke selskapet fra SPU.

5 Tilrådning

Etikkrådet tilrår å utelukke BAE Systems Plc. fra Statens pensjonsfond utland på grunn av selskapets produksjon av sentrale komponenter til kjernevåpen.

Johan H. Andresen Hans Christian Bugge
Leder

(Sign.)

(Sign.)

(Sign.)

(Sign.)

(Sign.)